

Handläggare
Viveca Jansson
Telefon: 08-508 28 702**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2022-06-07, p. 28

Stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald för Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck

Förvaltningens förslag till beslut

- Godkänna stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald för Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget för 2020–2022 gett miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Detta åtgärdsförslag är det första av fem och har tagits fram i ett samverkansprojekt där ett flertal förvaltningar arbetat med förslagen.

Förslaget utgör ett smörgåsbord av åtgärder som kan stärka ekologiska funktioner och biologisk mångfald i staden. Fokus ligger på stråk i grönstrukturen där åtgärder för att stärka ekologisk funktionalitet bedöms göra störst nytta.

Förslaget har varit på kontorsremiss under mars 2022. Sammanfattningsvis är de förvaltningar som lämnat synpunkter positiva till att detta kunskapsunderlag tas fram. Några centrala synpunkter rör hur åtgärderna ska finansieras, hur ansvaret är fördelat samt att förvaltning och skötsel av genomförda åtgärder kommer att kräva ökad driftbudget. Även vikten av fortsatt samverkan lyfts liksom hjälp med prioritering mellan åtgärdsförslag.

Beslut om att godkänna förslaget innebär inte beslut om finansiering. Vilka åtgärder som ska genomföras prövas i stadens ordinarie processer.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har genom *kommunfullmäktiges budget 2020–2022* gett miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald.

Stockholms stad har ett bostadspolitiskt mål om att bygga 140 000 nya bostäder fram till år 2030. De föreslagna åtgärderna för biologisk mångfald kan utgöra ett användbart kunskapsunderlag i stadens arbete med att nå bostadsmålet och uppnå översiktsplanens mål om en växande, sammanhängande, klimatsmart och tålig stad.

Mål 5 i Stockholm stads miljöprogram lyder: *Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem*". Den 30 november 2020 antog kommunfullmäktige Stockholms stads handlingsplan för biologisk mångfald. Handlingsplanen pekar ut fem strategier som staden ska arbeta enligt för att nå mål 5 i miljöprogrammet.

En angelägen insats som pekas ut i handlingsplanen är att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald. För att ta fram åtgärdsförslag för hela staden har stadsdelarna aggregerats i fem projektområden varav detta är det första stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF).

- SÅF 1: Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck
- SÅF 2: Hägersten-Älvsjö & Skärholmen
- SÅF 3: Spånga-Tensta & Rinkeby-Kista
- SÅF 4: Hässelby-Vällingby & Bromma
- SÅF 5: Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm

Figur 1. Projektområde för SÅF 1 Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck .

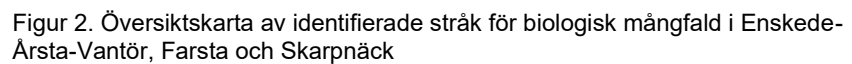
Ärendet

Åtgärdsförslagen har tagits fram för att gynna de arter och miljöer som listas i handlingsplanen för biologisk mångfald. I rapporten finns generella beskrivningar av åtgärdsförslag (Bilaga 3 i rapporten) samt platsspecifika åtgärdsförslag i stråk som sammanlänkar reservat och större grönområden med varandra.

I åtgärdsförslaget har platsspecifika åtgärder pekats ut inom och i anslutning till de ekologiskt särskilt betydelsefulla områdena (ESBO) samt grönområden mellan dessa. ESBO är stadens gröna infrastruktur och har pekats ut i översiktsplanen. Genom att fokusera på ESBO och att sammanlänka dessa bättre genom ”rätt åtgärd på rätt plats” förbättras förutsättningarna att stärka den funktionella grönstrukturen. Teorin att stärka ekologiska värden inom så kallade kärnområden, i miljöer i anslutning till kärnområden och öka funktionaliteten i stråk som sammanlänkar dessa områden baseras på forskning inom ekologi och populationsbiologi.

Åtgärder för biologisk mångfald behövs även inom reservaten. För reservaten finns skötselplaner och definierade syften för vilka värden och funktioner som ska värnas. De platsspecifika förslagen i SÅF fokuserar därför på grönstrukturen som länkar samman reservaten. Syftet är därmed att förbättra förutsättningarna till väl fungerande och sammanhängande ekosystem genom att stärka stråken mellan reservaten, men åtgärder utanför stråken gör också nytta för den biologiska mångfalden.

I Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck har 11 stråk identifierats. Dessa stråk löper främst mellan reservat och andra kärnområden för biologisk mångfald (Figur 2).

En schablonkostnadstabell med uppskattade kostnader för ett urval av åtgärdsförslagen har tagits fram (se bilaga 1 till rapporten). Exakta kostnader är beroende av förutsättningar på platsen, priser i befintliga avtal, storlek på insats och liknande, men tabellen kan utgöra ett stöd i ett första skede för att bedöma ungefärliga kostnader för genomförandet.

Många av de föreslagna åtgärderna är engångsinvesteringar som kan göras i samband med till exempel exploateringsprojekt, infrastrukturutveckling eller som en extra åtgärd inom löpande förvaltning av grönområden. Efter att en åtgärd är utförd kommer det i de flesta fall att krävas driftmedel för att underhålla och bibehålla åtgärdens funktion.

Åtgärdsförslagen som presenteras i rapporten finns även digitalt på miljödata.se. De kommer även göras tillgängliga i stadens andra digitala kartverktyg och miljöbarometern.

Ärendets beredning

Stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald för Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck är framtaget av miljöförvaltningen, trafikkontoret, Enskede-Årsta-Vantörs

stadsdelsförvaltning, Farsta stadsdelsförvaltning, Skarpnäck stadsdelsförvaltning och fastighetskontoret. Representanter från exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret, idrottsförvaltningen, kyrkogårdsförvaltningen, berörda stadsdelsförvaltningar, SVOA och SISAB har haft möjlighet att delta i en referensgrupp främst genom en workshop kring åtgärdsförslagen. Samverkan har även skett kring specifika sakfrågor.

Förslaget har varit ute på kontorsremiss till trafikkontoret, ovan listade stadsdelsförvaltningar, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret, idrottsförvaltningen, stadsmuseet, kyrkogårdsförvaltningen och SVOA. Stadens samtliga stadsdelsförvaltningar har i samband med kontorsremissen fått lämna synpunkter på struktur och det innehåll som är gemensamt för samtliga fem projektområden. Det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget har därefter kompletterats och justerats utifrån inkomna synpunkter.

Strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm har varit styrgrupp för framtagandet. I styrgruppen ingår miljöförvaltningen, exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret samt stadsdelsförvaltningarna.

Inkomna remissyttranden

Stadsmuseet, Idrottsförvaltningen, SVOA, Exploateringskontoret, Samhällsbyggnadskontoret, Trafikkontoret, Farsta, Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar har inkommit med synpunkter på remissen. Flertalet av övriga stadsdelsförvaltningar har lämnat synpunkter på struktur och det gemensamma innehållet.

Remissinstanserna är positiva till att ett kunskapsunderlag tas fram. Flertalet skriver att underlaget kan bidra till utvecklingen av biologisk mångfald i stadens park- och naturmarker. Förslaget kan även vara ett stöd till exploateringsprojekten exempelvis i valet av förstärknings- och kompensationsåtgärder. Stråken bedöms bidra till att underlätta prioritering och val av plats för åtgärder, men flera förvaltningar önskar fortsatt stöd från miljöförvaltningen i prioriteringsarbetet och med analyser av digitalt kartunderlag. Många lyfter även behovet av att de mer omfattande förslagen behöver utredas och projekteras innan genomförande samt att skötselbehov och skötselkostnader behöver utredas vidare. De lyfter även att ansvarsfrågan i vissa fall behöver utredas vidare, framför allt vad gäller åtgärder i vattenområden.

Flertalet förvaltningar har föreslagit förtydliganden och justeringar av rapport och bilagor. Underlaget har uppdaterats enligt förslagen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Flera förvaltningar lyfter vikten av fortsatt samverkan och dialog sina remissyttranden liksom behovet av stöd från miljöförvaltningen i form av utökade kunskapsunderlag samt prioriteringshjälp kring plats och typ av åtgärd. Miljöförvaltningen har idag genom reglementet och budgeten en utpekad roll som expertstöd i ekologiska frågor och har via kommunfullmäktiges budget fått i uppdrag att samordna arbetet enligt handlingsplanen för biologisk mångfald. Förvaltningen har tillsatt en samordnare för arbetet och kommer att fortsätta utveckla sin stödjande roll i genomförandet av föreslagna åtgärder för biologisk mångfald i takt med att underlagen blir klara.

Beslut om att anta åtgärdsförslagen innebär inte beslut om finansiering av genomförande av åtgärder. Vilka åtgärder som ska genomföras prövas i stadens ordinarie processer. Idag kan förvaltningarna söka utökad finansiering för biologisk mångfald genom central medelsreserv, både för investeringsåtgärder och skötsel. Investeringsprojekt och restaurering av grönområden har även genomförts och genomförs inom projektet Grönare Stockholm. I samband med exploateringsprojekt finansieras och genomförs också åtgärder som kan bidra till den biologiska mångfalden. För att fler åtgärder än vad som utförs idag ska kunna genomföras finns ett utökat behov av medel.

Rutiner för uppföljning av genomförda åtgärder kan utvecklas i samband med den fortsatta implementeringen av handlingsplanen för biologisk mångfald.

Anna Hadenius
Miljödirektör
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

1. Stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald för Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck.
2. Bilaga 1 Schablonkostnadstabell för åtgärder för biologisk mångfald.
3. Bilaga 2 Metodik för framtagning av åtgärdsförslag.
4. Bilaga 3 Beskrivning av åtgärder för biologisk mångfald.